

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Înlăturarea lipsei de nutreț.

Seceta neobișnuit de mare din anul acesta a avut o astfel de influență stricăcioasă asupra plantelor de nutreț, că în unele regiuni ale țării poate să urmeze mare lipsă de nutreț, dacă după puțină nu vom lua măsuri de apărare în contra aceleia.

Ministrul de agricultură, dorind să ajute agricultorii în această împrejurare foarte nefavorabilă, a tipărit o instrucțiune în limba maghiară și a distribuit-o în cercuri foarte largi, dând în ea povețe cum să se provadă oamenii după puțină cu nutrețul trebuincios animalelor pentru eamnă.

Din această instrucțiune comunicăm și noi unele date. Anume ministrul sfătuiește ca în acest scop:

1. Să căutăm a îndelunga cât mai mult timpul nutririi animalelor cu nutreț verde la toamnă și să producem proviziune de nutreț pentru eamnă;

2. Să cultivăm astfel de plante, cu cari în primăvara anului viitor, să putem începe nutriră cu nutreț verde cât mai de timpuriu;

3. Să întrebuițăm în scopul nutririi pentru eamnă toate materiile cari au valoare nutritivă.

Presupunând așadar, că în timpul verii vor fi precipitațiuni (ploi) îndeajuns, nutriră animalelor cu nutreț verde se va putea face timp îndelungat și totodată se vor putea produce și plante de nutreț: cucuruz verde, mohor, meiu, hrișcă, muștar, spargă, mazere de primăvară și orz de toamnă.

În cele următoare prezentăm un concept al datelor principale referitor la plantele de nutreț cari se pot cultiva:

se și tăvălugindu-se locul. Să desvoaltă îngrabă. Să uscă mai greu decât mohorul, deci se dă vitelor verde sau se păstrează cum s'a spus unde a fost vorba de cucuruz.

Hrișca se poate sămăna împreună cu alte plante, s. e. cu muștar sau cu meiu, se va da vitelor în cantitate mai mică și numai amestecată cu alte plante; altcum animalele se bolnăvesc.

Muștarul alb se cultivă din vechime în Germania ca un nutreț foarte bun pentru vacile cu lapte. Se sămăna primăvara și vara. Nu e gingaș de frig. De aceea se poate da vitelor până târziu. El nu se poate păstra în felul cum se păstrează cucuruzul verde și meiu.

Sparga nu e pretensivă, se desvoaltă repede și dă un nutreț foarte bun. Îsbutește în pământurile ușoare bune. Dacă timpul e priincios se poate cosi în 7—8 săptămâni. Se dă vitelor verde, se poate usca și poate păstra ca cucuruzul verde. E simțitoare de frig; deci e de a se întrebuițta înainte de a da răcelile.

Mazerea de primăvară în amestecare cu orz se poate da vitelor până toamna târziu și se poate păstra ca cucuruzul. După sămănat locul se grapă și tăvăluște. După ce a răsărit se grapă de nou. Fiind timpul favorabil în Octomvrie și Noemvrie aceste plante dau nutreț îmbelșugat. Peste eamnă cotorul mazerii de primăvară pierc; orzul însă rămâne și în primăvara viitoare și ne dă nutreț verde de timpuriu sau se poate lăsa de sămănță.

Alt mijloc pentru micșorarea lipsei de nutreț este sămănatul plantelor, cari se dee nutreț verde primăvara de timpuriu. Dintre aceste cea mai de căpetenie este:

Sicaria de nutreț, care e de a se sămăna decât posibil în pământ gunoit de proaspet. Se sămăna mai deasă decât sicaria cultivată pentru grăunțele ei, și se cosește primăvara înainte de a înspica. Pentru uscat nu e potrivită, fiind-că nu dă fân mare de valoare, dar' ca nutreț verde foarte de timpuriu e de mare preț.

Mazerea de toamnă în amestec cu mazăreșica sunt de a se sămăna în pământ bun mijlociu, pentru-că numai în acest soi de pământ dau recoltă bună. În decursul toamnei nu cer nici o îngrijire deosebită; primăvara locul însă trebuie neapărat tăvăluș

Numirea plantei de nutreț	Timpul sămănatului	Cantitatea sămânței		Distanța șirurilor	Adâncimea la care se așază sămânța	Recolta de juger cat.	
		prin îm-prăștia-c	sămănaud în șir			verde	uscată
		kilograme	centimetri			măși metrice	
Cucuruz verde . . .	Până la jumătăt. a lui Iulie	80—140	50—100	30—40	3—4	100—200	—
Mohor	În Iulie	20—30	15—25	11—13	1—1.5	—	15—25
Meiu	Iulie—August	15—25	10—15	12—20	1—1.5	50—60	10—20
Muștar	" "	12—15	10—12	20—30	2—3	60—80	—
Spargă	" "	12—15	9—12	11—13	1—1.5	25—35	8—15
Hrișcă	" "	40—55	30—40	16—24	2—3	30—60	6—15
Orz de toamnă cu ca mazere	Iulie	100—50	80—35	20—25	3—4	80—100	15—20
Săcară de nutreț . .	Septemvrie	80—100	70—90	11—13	2—3	60—80	—
Mazere de toamnă amestecată cu mazăreșica	Inceputul lui Sept.	120—140	90—110	12—15	3—4	100—120	—
Mazăreșica (szöszös bükköny)	Jumătatea primă a lunii Septemvrie	80—120	50—80	25—30	2—3	—	15—20

Cucuruzul de nutreț se va sămăna în pământul, care numai la primăvara viitoare are să se întrebuițeze pentru altă sămănată. Soiurile cele mai potrivite sunt soiurile timpurii: cinquantino, pignoletto etc. După sămănat locul se tăvăluște; car' după ce cucuruzul a răsărit se grapă. Cucuruzul se dă vitelor în stare verde; cel de primăvară nu se poate usca, ci se păstrează astfel: se face clae, punându-se dedesubt ogrinji sau pae. Dacă claiă a ajuns la înălțime de 4 metri, se acopere cu puțin pae, se lasă

până se încălzește astfel că nu putem ținea mâna în el, apoi se pun glii de pământ pe vârful clăii. Vitele mănăncă bucuroș cucuruzul și alte plante de nutreț astfel păstrate.

Mohorul se sămăna în miriște, și se dă vitelor mai ales uscat. Ca să răsăra mai îngrabă locul se grapă. În 70—80 de zile mohorul se desvoaltă deplin. În Septemvrie se poate cosi. Mohorul tinăr vitele nu-l mănăncă așa bucuroș ca cel înspicat și deplin dezvoltat; de aceea cu cositul se nu ne grăbim.

Meiu se sămăna în miriște, grăpându-

git. Nutrețul acesta e de o calitate bună, vitele îl mănâncă cu plăcere și vacile — mănâcându-l — dau lapte mult și bun.

Greutățile nutririi vitelor peste eamnă se vor putea ușura făcând mai gustoase toate acele soiuri de nutreț, cari de regulă nu le dăm vitelor și cari ele le consumă numai în casuri de mare nevoie. Între aceste plante se numără cocenii de cucuruz, cari pentru ca să devină mai gustoși, după ce vor fi aduși din câmp să desleagă din snopi și să așezează cum s'a arătat deja la cucuruzul verde. În felul acesta ei să înmoaie, capătă un gust mai bun și tăindu-se cu mașina vitele îi mănâncă bine.

Coadă calului și rogozul, cari uscate abia le mănâncă vitele, păstrându-le cum s'a arătat mai sus (la cucuruz) le mănâncă cu plăcere.

Paiele tăiate, turnumeata și pleava opărită cu apă de asemenea le mănâncă bucurios.

Ne mai putem ușura lipsa de nutreț, prin adunare de frunze din păduri, ceea-ce ministrul de agricultură permite prin 2 ordinațiuni date în timpul din urmă, permițând totodată în păduri și pășunatul în vara și toamna anului curent.

Semințele necesare pentru sămănat se pot procura dela firma Mauthner Ödön, furnisor de curte (cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten VII. Rottenbiller u. 33), anume: semințe de mohor (muharmag), spargă (csibehur), meu (köles), hrișcă (pohánka), muștar (mustármag), etc.

Mohorul.

După ce mai mulți dni ne-a adresat întrebări despre felul se sămăna și unde să capătă semințe de mohor le răspundem pe calea aceasta tuturor:

Mohorul este un fân pentru nutreț foarte plăcut vitelor. Crește ca și costreia din părțile noastre și să cultivă cu deose-

bire la locurile șesoase unde e lipsă de fânețe și unde locurile se folosesc pentru alte produse mai rentabile decât fânul. Sămënța mohorului e măruntă ca și a trifoiului, deosebirea e, că e alburie și cu mult mai estină. Ajunge un ferdel la o holdă de 8 ferdele. Dacă se sămăna până la 1 August și să presupune că va avea ploaie să răsără, să poate recolta toamna câte 2—4 caré de nutreț bun la o holdă, și se lucră ca și fânul. După cosit holda se ogorește. Pentru sămënța a se adresa la Ioan Rob în Orăștie ori la Mathner Ödön în Budapesta.

Cătră domnii abonenți!

Întrând foaia aceasta sub o nouă redacțiune avisăm pe toți domnii cari s'au adresat cu întrebări și deslășiri să fe cu indulgență dacă nu li-s'a putut răspunde după dorință, pentru-că la această intrelăsare nu noi suntem vinu, ci împrejurările extraordinare amintite în nrul trecut. Rugăm însă pe toți, pentru viitor, a să adresa cu toată încrederea, și se vor convinge că cu toată acurateța li-se vor da deslășirile cerute.

În special domnii abonenți sunt rugați să binevoiasca a expeda abonamentele „Bunului Econom” la adresa: Direcțiunei instit. tipografic „Minerva” în Orăștie (Szászvárv), și să grăbească a și-le reînol, pentru-că numărul viitor să va expeda numai acelor cari până atunci vor solvi abonamentul și pe restul anului curent.

Toți acei domnii abonenți, cari nu voesc a ținea foaia noastră, sunt rugați a ne trimite numărul acesta înapoi.

Redacțiunea.

a cărui amintire o sărbătorim astăzi; eroului săvrit al vechii Moldove, al neamului român, al creștinătății: Ștefan cel Mare.

Țara toată, și împreună cu dînsa întreaga românie sărbătorește amintirea lui, prăznuind al patrălea centenar al vieții lui celei de dincolo de mormânt. Și dela un capăt la altul al țerei lui, pe care el cu mândrie o numia »poarta creștinătății«, din înălțimile celor 44 de mănăstiri și biserici ce el a ridicat spre lauda lui Dumnezeu pentru birănițele sale, răsună tânguitor cântarea întregii biserici ortodoxe române, chemând sufletele românești la credință și virtute, care putere de viață dă și fapte mari îndeplinește. Este spre a preamări pe un erou al țerei, erou al neamului, erou al istoriei.

În complexitatea multiplă de cauze și efecte, din care se desvâlește istoria omeni-mei, manifestarea popoarelor active în istorie este determinată exențial de mediul încunjurător ce-l dă așezarea geografică, de împrejurările timpului, de însușirile rasei și de acțiunea personalităților istorice. Din această

Prăsirea și negoțul extern al paserilor de casă în Bavaria.

Raportul specialistului minist. reg. ung. de agricultură, Emeric Leitgeb.

În Bavaria între ramii economiei de câmp, prăsirea și creșterea paserilor de casă (galițelor) și astăzi să mai află încă pe un stadiu numai de a dona mână, deși ajutorul guvernului dat singuraticelor societăți, atât în privința morală cât și materială și-a arătat încât-va roadele sale; totuși prăsirea acestora nu a putut-o pune întru atâta în mișcare, ca acest ram economic să poată acoperi toate lipsele țerei și în privința mulțimei și calității produselor sale.

După statistica făcută la 3 Decembrie 1900 în Bavaria, starea paserilor de casă arată următoarele date:

gâște . . .	878.246	bucăți
rațe . . .	163.280	»
gâini . . .	8.047.232	»
curci . . .	17.515	»
găinușe . . .	5.611	»
total		9.111.884

Din acestea cad 88,32% gâini, 9,64% pe gâște și numai 1,79% pe rațe. După datele acestea prăsirea paserilor trebuie să o clasificăm de slabă atât în general, cât și în special. Cu deosebire prăsirea curcelor și a rațelor e bătătoare la ochi. Prăsirea rațelor din an în an dă îndărăpt, așa că din anul 1898—1900 starea acestora a scăzut cu 44,7%. Din datele acestea statistice ale țerei să face evidentă starea prăsirii paserilor de casă, și în proporție cade pe teritoriile: Oberpfalz și Oberfranken mai multe gâște, pe când în Oberbayern și Niederbayern mai multe gâini. După mărimea teritoriului făcând asemănare, la Pfalz, pe tot km. □ cad 150 bucăți respective pe tot km. □ care stă sub cultivarea agronomică 269 bucăți. După nu-

complexitate se înalță totdeauna, ca munții gigați de-asupra câmpiilor, marile personalități istorice, prin acțiunile lor hotărâtoare în viața popoarelor.

Între personalitățile cari astfel au determinat istoria și viața poporului român, în condițiunile date prin așezarea geografică a țerei, prin împrejurările timpului și prin însușirile de rasă ale poporului, strălucește mai presus marea imagine a lui Ștefan cel Mare domnul Moldovei, dela 14 Aprilie 1457 până la 2 Iulie 1504 Aproape jumătate de secol, în cea mai lungă domnie ce a fost dată țerei lui, el a dominat scena istoriei române, răspândind gloria armatelor românești și lauda numelui român în cele patru părți ale lumii. »Toate gurile te numesc, și toți într'un gând prea mult te laudă«, îi scria papa Sixt IV. Ear' el însuși, în ajunul morții, zicea medicului venețian, care-l căuta: »De când sunt domn al acestei țeri, 36 de răsboaie am dat, în 34 am învins, și 2 am pierdut«.

»Om prea înțelept, vrednic de multă laudă, iubit mult de supușii sei, îndurător

FOIȚĂ

Despre Ștefan cel Mare.

Discursul dlui Dr. Dimitrie Onciul, profesor universitar în București, rostit la serbarea dela Putna în 316 Iulie 1904.

Inaltpreasfințite Stăpâne,
Serenissime Domnule President al Țării,
Domnilor și Doamnelor,
Români și Creștini!

O voce de dincolo de mormânt dela poetul Dumbravei Roșie, pătrunde aci și zice:

- »Erou plin de lumină, el e merit în lume,
- »Pe secolul ce-l vede să șape al seu nume
- »Și să răspundă raze pe secolii viitori...
- »Ființă de-o uatură gigantică, divină,
- »El e de acci la cari istoria se închină«.

Istoria se închină eroului, care însuflețit de geniul nemuririi, din scânteia sa divină, a dat nouă viață și lumină unui timp întreg și unui întreg popor. Istoria se închină eroului acum patru secolii trecut la nemurire,

mărul locuitorilor însă asemănând starea paserilor de casă față de Pfalz are întâietate Niederbayern, unde tot la 1000 de locuitori cad 2354 bucăți de păseri, pe când în întreg regatul abia 1475 păseri vin la o mie de locuitori. Pe lângă creșterea paserilor în Bavaria prezentată după statistice destul de slab și nesuficient, trebuie să ne întoarcem privirea și asupra scăderilor ei după calitate, pentru-că paserile acestea după construcție sunt destul de tari și sănătoase, dar foarte mici la trup și cu o carne nu destul de gustoasă, pe lângă aceasta lipsește și unitatea soiului. Pentru delăturarea acestor greșeli și lipsuri s'a pornit o acțiune a cărei activitate salutară se cuvine în primul loc societăților ajutatoare la creșterea și cultivarea paserilor. Pe când în 1896 erau de toate 106 astfel de societăți, deja în anul 1902 s'a urcat numărul lor la 177. Numărul membrilor din societate încă s'a înmulțit, așa că astăzi cu siguranță se poate constata la 16 mii membri.

Societățile acestea se concentrează sub numirea centrală (Verbandbayerischen vereine für geflügelsucht). În centrul Ausbachan sunt întinse astfel 159 de societăți cercuale cu 14973 membrii. Această societate centrală lucrează după un plan de muncă statorit înainte de guvernul bavarez, pe care l'au censurat și aprobat »Landwirtschafts-rath«-ul. Planul se extinde peste toți ramii de prăsilă, așa că se țin prelegeri proprietarilor, și se învață în cursuri anumite, se scriu articli, și edau cărți de specialitate pe seama cultivatorilor, împărtășesc premii acelor, cari se desting prin hărnicia lor de cultivare, și în fine ajutorează vinderea paserilor și a ouălor. Mai folositor și de remarcat este partea acea a activității lor prin care mijlocesc așezarea unor locuri anumite de prăsilă, cum și aranjarea și conducerea acelor după un anumit plan de specialitate. Locurile acestea de prăsilă în anul 1901 au arătat următoarea stare:

Stațiuni . . . animale de prăsilă	numărul masculine, bucăți,	femenine
găini	384	508
gâște	47	47
rațe	114	119

Numărul stațiilor acestora s'a urcat la anul 1903 la 695.

Societatea centrală »Verbandbayerischen vereine für geflügelsucht« se împărtășește dela stat cu ajutoare de bani ordinare și extraordinare. Pentru conducerea cancelariei primește anual un pausal de 500 marce, afară de aceia în anul 1897 a primit o subvențiune extraordinară de 1800, în 1898 de 3000, în 1899 de 3000 în 1900 de 4000, în 1901 și 1902 asemenea de câte 4000 și în 1903 de 4200 mărci.

Societatea centrală și cu celelalte societăți sub spriginul statului au ajutat și pe societățile cercuale și așa prin conlucrare comună au putut împărți membrilor în mod gratuit telurite soiuri de păseri și ouă. Ministerul de interne prin învățători ambulanti controlează cu strictetă prăsierea, împărtășind această lucrare de control și unor inspectori specialiști și veterinarilor. Fiecare controlor e dator a face dare de seamă despre teritoriul inspectat, care teritor este statorit cu cea mai mare acurateță.

Pentru instruirea specialistă a inspectorilor îngrijește guvernul. Așa și în anul 1903 a cercetat școala superioară reg. de veterinari din München 70 de persoane, cărora li-s'a ținut un curs despre prăsierea paserilor de casă, și toate speșele avute sub acest titlu a fost acoperite din cassa statului.

Și așa mai departe face o dare de seamă numitul Leitgeb în afacerea aceasta, care ar putea interesa și pe agricultorii noștri. De aceia am și reprodus aceste date insirate, ca să excităm interesul agronomilor noștri la întemeierea unor societăți pentru prăsierea și cultivarea sistematică și după soiuri anumite a paserilor de casă, cum și

și drept, mult așăător și generos: așa îl caracterizează medicul Matei Muriano în relațiunea sa către dogele Veneției. Ear' cronicarul țării încheie povestirea acestei domnii binecuvântate, zicând: »După multe războaie cu noroc ce au făcut, cu mare jale au răposat, Marți Iulie în 2. Domnit-au Ștefan Vodă 47 de ani, 2 luni și 3 săptămâni, și au zidit 44 de mănăstiri și biserici, și era însuși țiitor peste toată țara. Era bărbat viteaz, norocos și cu frica lui D-zeu«.

Mărturiile istoriei se unesc în cuvântul poetului:

„Măreț în sinul luptelor,
„Și în pace a fost măreț“.

Ștefan, fiul lui Bogdan II. Voevod și al doamnei Oltea-Maria, prin tată nepot al lui Alexandru cel Bun din neamul Mușaiilor, prin mamă nepot al Basarabilor, astfel vlăstar al ambelor dinastii române din cele două țări surori, a luat în mână sceptrul Moldovei în zile de grea cumpănă pentru țară și neam.

Alexandru cel Bun lăsase urmașilor

moștenire o țară tinăra ca stat, dar bine întocmită în lăuntru și respectată înafară, mică între marile puteri vecine, dar tare prin voința de viață a cetățenilor și prin iubirea lor de țară. Din nefericire însă, lipsa unei norme bine stabilite pentru succesiunea la tron, în urma sistemului ereditar-electiv ce se practica în ambele Principate, dedea mereu prilej la certe pentru domnie, certe pe cari și vecinii rivalitori de a-și supune țările române cautau să le pună în serviciul intereselor lor. Astfel Moldova, sub urmașii lui Alexandru cel Bun, ca și Țara-Românească, sub urmașii lui Mircea cel Bătrân, au ajuns să fie mereu turburat de lupte lăuntrice, însoțite de amestecul funest al străinilor, al Polonilor și Ungurilor în Moldova, al Ungurilor și Turcilor în Țara-Românească, cu pretențiunile lor de supremație. Vrajba și urgia între frați le-au umilit înafară. Mai rău decât dușmanul din afară lovește în totdeauna dușmania din lăuntru... În cele din urmă, sub Petru Aron, un fiu natural al lui Alexandru cel Bun, Moldova

pentru valorisarea lor și a ouălor nu prețuri bune. De sine înțeles, că începutul în direcțiunea aceasta ar trebui să-l facă reușimile noastre agronomice existente, înființând sub directiva lor mai multe subreuniuni împărțite în anumite cercuri.

Conducătorii acestora s'ar interesa la rëndul lor a da povești poporului nostru cum să-și facă o prăsilă rațională, cum să sorteze ouăle după mărime și după starea lor proaspătă sau stătută, și cum să le pacheteze pentru export, fiindcă aceasta urcă sau scade valoarea lor. La tot cazul subreuniunile cercuale ar putea face și la noi mari servicii pentru răspândirea și valorisarea paserilor de casă și a ouălor lăsate azi în mâna sorții și întâmplării, din care parveniți nu numai să susțin în mod splendid, ci fac adeseori capitale însemnate de bani prin satele noastre.

E. G.

Ce se facem în lipsa de nutreț.

În numărul acesta se publică unele îndrumări cu privire la înmulțirea nutrețului măestrit, îndrumări cu cari s'a ocupat și dl ministru de agricultură și le-a pus în vedere prin o brușnică separată scrisă în limbă maghiară.

Îndrumările acelea au fost date cu presupunerea că bunul D-zeu ne va da ploaie la timp și economii să vor putea ajutama cu ele.

După-ce de atunci a trecut două săptămâni și ploaie nu ne-a venit încă în abundență pe tot locul de a sămăna nutrețuri măestrite ca să luăm oare-care recoltă mijlocie, să naște întrebarea că ce e de făcut, în lipsa de nutreț.

Pentru-că grăul și cucuruzul pentru nutreț oamenilor tot s'a mai făcut și este în rezervă din anii trecuți, așa că nu

ajunse să fie vasală și Poloniei și Ungariei, și în același timp tributară Turcilor.

De această umilință o liberează brațul lui Ștefan, care venind cu oaste din Țara-Românească, în Jula mare 1457, bate pe Petru Aron, ucigașul tatălui seu Bogdan, și ia în stăpânire tronul strămoșesc dela Suceava, fiind proclamat domn al țării, la Dereptate. Sărbătoarea Învierii, ce coincidea cu aceste evenimente, era totdeauna o sărbătoare de reinviere a Moldovei.

(Va urma).

SFATURI DE TOT FELUL

Cum desvătăm oile să numai sară peste pălâne sau gard? Lucrul cel mai simplu a desveta oile a sări este: legând de-o curea o tablă de lemn cu patru colțuri, la gâtul oaci care atâră până la genunchii de dinainte. Astfel să va desveta oile de a sări, lovindu-se în fiecare săritură de lemn.

stăm încă înaintea unui an de foamete. Dar ce e de făcut cu susținerea vitelor, cari consumă cu mult mai mult decât oamenii. Și ce e de făcut acum când pretutindena este secetă și lipsă de nutreț, uscându-se totul de pe fânatele noastre? Totul ce ne-a mai rămas de făcut este favorul legii din anul 1883 art. XLIX, care zice că agricultorii au drept de a cere iertarea dărei de $\frac{1}{3}$ sau $\frac{2}{3}$ și chiar întreagă darea după pământurile și livezle bântuite de secetă în așa măsură că nu s'a putut recolta nici a douăoară cum a fost anul acesta.

În cazul acesta darea se iartă dacă proprietarii mici se înștiințează în acest scop prin un reprezentant al lor ales la direcțiunea perceptoratului de dare sau la antistea comunală.

Paguba cauzată se constată prin o comisiune de pricepători la fața locului dacă se cere și anunță cu 15 zile înainte de recoltare. În comisiunea aceasta comunele mici aleg doi pricepători prin antistea comunală, în orașe cu magistrat, doi asesori orășenesti. Suma de dare care se iartă o statorește în primul loc direcțiunea financiară reg. ung. în forul al 2-lea, comisiunea comitatensă și în forul al 3-lea judecătoria administrativă reg. ung. totdeauna în termen legal de 15 zile de apelată.

Această mijlocire în starea tristă în care se află economii nostri cu vitele și nutrețurile lor, prea puțin folos poate aduce, dar totuși este ceva, cum am zice e mai mult decât nimica, și de aceea o recomandăm celor cari ar dori să se folosească de dreptul și favorul ce-l dă legea în cazul de calamitate la care au ajuns agronomii anul acesta.

ECONOMIE

Uscătoare de poame.

Subsemnatul comitet central aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că în conformitate cu ordinațiunea dlui vice-comite al comitatului Sibiu nr. 7351/904 se împrumută spre folosirea comunelor politice și tovărășilor agricole locale fără nici o taxă 3 uscătoare de poame (loșnițe), cari formează proprietatea comisiunii economice comitatense a comitatului Sibiu. Aceste uscătoare sunt sistem Geisenheim, una din ele mare, a doua mijlocie și a treia mică. Cea din urmă se poate așeza pe vatra focului de așa, ca să se poată folosi prisosul de căldură. Împrumutarea se face pe timp hotărât, cel mult pe timpul uscatului poamelor, cu aceea condițiune, că aparatele (uscătoarele) după expirarea timpului (terminului) amintit sunt a se înapoia în aceeași stare la școala de instrucțiune economică a comitatului Sibiu, dela care au fost primite, și că comuna, respective tovărășia economică împrumutatoare le va pune la dispoziția fiecărui locuitor, respective membru al ei spre a le folosi conform trebuințelor sale pe un timp anumit fără nici o taxă sau apoi pe lângă o taxă neînsemnată (bagatelă), care să fie suficientă

pentru acoperirea speșelor de transport. Comunele, respective tovărășiile agricole locale, cari doresc a beneficia de acest favor, să se adreseze de-a dreptul la conducătorul școlii de instrucțiune economică a comitatului Sibiu (têgul vitelor nr. 10).

Considerând, că anul acesta se prevede o bogată recoltă de poame, folosirea de acest favor se recomandă cu toată căldura.

Pentru comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu: În absența presidentului:

Romul Simu,
membru în comitet.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Curs de specialitate pentru pantofari.

Dela Reuniunea sodalilor români din Sibiu, primim spre publicare următoarele:

La școala specială de piele și pantofărie din Sibiu subvenționată de stat, anul școlar 1904/1905 se începe la 5 Septembrie: în această zi sunt de ocupat și 18 locuri împreunate cu stipendii (de câte 120 cor. anual). Cursul de învățământ durează pentru învățacei 3 ani, pentru sodali 1 an. În această școală, a cărei limbă de propunere e cea maghiară și cea germană, se propun următoarele obiecte: Limba maghiară și Stilul comercial în 2 ore Limba germană și Stilul comercial în 2. Aritmetica și Geometria în 2. Contabilitatea în 1. Desemnul liber și special în 4. Desemnul geometric în 2. Luarea măsurii în 1. Croirea în 4. Studiu asupra picioarelor în 2. Cunoștința de material și de unelte în 1. și în fine deprinderi în lucrătoare (atelier) în 40 ore pe săptămână. În atelier se află 8 mașini de cusut de sistem diferit, între cari și o mașină pentru cusutul găurilor, nasturior, cum și toate mașinile auxiliare mai mici, reclamate de o pantofărie modernă, și se pregătesc toate solurile de ghete și cisme pentru picioare sănătoase și bolnave, în toată forma. La sfârșitul timpului de învățământ se va ține și un examen din materialul de învățământ al ultimului an. Testimoniul despre depunerea acestui examen ridică pe absolvent la sodal și-l îndreptățește la câștigarea cărții de lucru. Elevi ordinari pot fi cei cari au absolvat cu succes cel puțin clasa 4-a elementară, au trecut preste etate de 12 ani și sunt trupește bine dezvoltăți și sănătoși. Vor putea fi primiți și aceia cari se află aplicați ca învățacei sau sodali, dacă au cunoștințele teoretice de lipsă. Cu considerare la starea materială în mare parte nefavorabilă a tinerilor cari se aplică la meserii, cum și considerare la perfecționarea mai bună și mai cu grijă a elevilor, pe lângă școală se află un internat pentru elevii săraci, împreună cu stipendii. În internat se primesc fără plată sau ca stipendiști numai elevii săraci, și diligenți. Fiecare elev primește dela școală gratuit cărțile de învățământ și recuisitele de desen, e dator însă să aibă uneltele de lipsă. Rugările de primire sunt a se înainta până în 15 August la comitetul de supra-

vegheare al acestei școale. Alte deslușiri dă cu bunăvoință presidentul comitetului de supraveghiere, profesorul Martin Schuster din Sibiu.

Tot la această școală se va ținea un curs pentru pantofari și cismari cu locuința afară din Sibiu. Se începe la 22 August și durează până în 3 Septembrie n. a. c. Limba de propunere e cea germană, se va propune însă în cas de lipsă și în cea maghiară; orele de învățământ sunt de la 8—12 a. m. și 2—6 d. a. Învățământul e gratuit. Obiectele de propus: Geometria pentru desenul modelar, Croitul, Studii asupra picioarelor, Luarea măsurilor și cunoștința despre material. Hârtie de desen cum și mucavaua (Pappdeckel) se pune la dispoziția elevilor gratuit. Asemenea primesc elevii în mod gratuit locuința și pat. La sfârșitul cursului elevii primesc un testimoniu despre cercetarea cursului. Înștiințările pentru primirea la acest curs sunt a se face până în 15 August n. la presidentul comitetului de supraveghiere, dl profesor gimnasia M. Schuster din Sibiu.

Sibiu, 11 Iulie n. 1904

Pentru comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

V. Tordășianu,
president.

I. Apolsan,
notar.

NOUȚĂȚI

M. Sa împăratul și rege al nostru, după cum raportează „Correspondenz Wilhelm“ din Marienbad, în 30 August va face la Marienbad vizită regelui Edward VII. al Angliei, care în 11 ori 12 August va sosi acolo pentru petrecere mai îndelungată. M. Sa Francisc Iosif va sta la Marienbad numai câteva ore, plecând de acolo direct la manevrele ce se vor ține în partea sudică a Boemiei.

Galătoria părechei regale române. Se anunță din București, că regele Carol și regina Elisabeta vor pleca probabil în 5 sau 6 August n. d n Sinaia în străinătate. Regele va merge la băile din Gastein, unde va sta 3 săptămâni, ear' regina la Wied, unde va petrece mai multe săptămâni. În drumul său părechea regală va petrece o zi la Viena.

Promoțiune. Dnul Ioan Dobre, stipendist al archideceseii noastre, a fost promovat în 23 Iulie a. c. n. în aula universității Francisc-Iosefine din Cernăuți la gradul de *Doctor în științele teologice.* — Felicitările noastre!

Advocat nou. Domnul Dr. Corneli Iancu a deschis cancelarie advocațională în Arad (József főherceg-ut nr. 16).

Episcopul Strossmayer din Diacovar, marele naționalist croat, a fost atins zilele trecute de apoplexie, dar' după cum scriu zările maghiare, a învins atacul și a trecut peste primejdie. Episcopul Strossmayer e de 90 ani.

Prințesa Maria de România în mare pericol. Zilele trecute prințesa Maria, soția

clironomului român Ferdinand, a fost în pericol de moarte. Prințesa a mers călare pe munții din jurul Sinaiei. Deodată s'a răsculit un vifor turbat. Calul a poticnit din pricina furtunei și a luat-o în fuga mare pe munte în jos. Prințesa nu și-a pierdut cumpătul, ci văzând pericolul a sărit de pe cal. În momentul următor calul s'a prăbușit în prăpastie, unde s'a prăpădit. Prințesa s'a ales numai cu răni neînsemnate. Dar' după moartea calului favorit, prințesa a fost nevoită a încălca alt cal, mai inimos ca cel dintâiu. Cu noul cal a făcut prințesa în altă zi o excursiune pe munții din vecinătatea castelului Pelișor. Calul s'a speriat de o cioată de copac și prințesa a fost aruncată la pământ, unde a leșinat. Se știe, că prințesa a fost rănită la cap destul de grav. Astăzi prințesa Maria e înafară de ori-ce pericol.

*

Foc în Orăștie. La nefericirea ajunsă prin seceta cea mare se mai adaugă și focul ca o calamitate care nimicește totul, — nefind în unele locuri apă cu ce se stingă. După focul din Vaideiu prin care s'a nimicit avutul la 35 de economi în săptămâna trecută, și după cel din Căstău produs prin trăsnet, Marți în 26 l. c. unde au ars 5 case 6 șuri cu alte clădiri, apoi după cel de Duminecă când a ars casa proprietarului Avram Nasta aici în Orăștie, azi-noapte în 29 l. c. tot în Orăștie pe la orele 1½ am fost alarmați din nou pentru a stinge șura proprietarului Ioan Mihalai, la care se zice că focul ar fi fost pus de vre o mână ascunsă. Au ars în șură 2 trăsuri, o sanie, mai multe mobile de casă și unelte economice, apoi fân, otavă și altele cauzându-se pagubă de peste 6000 coroane. Aceste calamități ce ne ajung și ne pot ajunge, cu dreptul le pntem numi nu numai ispite, ci chiar bătăi dela Dzeu; și oamenii tot nu prind minte. Ei suduie, cârtesc, beau și imbetându-se fac alte blăstematii. Oare până când?

*

Primiri în școala de notari. La cursurile administrative (școala pentru calificarea de notari) din Nagy-Becskerek (Banat) primirea elevilor se va face în 26—31 August st. n. Aspiranții de notari cari doresc să fie primiți la aceste cursuri, au să se prezinte la direcțiune în una din zilele amintite mai sus, având a documenta că au absolvat 8 clase gimnastice ori reale, ori vre-o școală medie egală cu acestea, sau vre-o școală militară superioară; că au făcut un an de praxă în vre-o cancelarie notarială, că pricep limba oficială a statului și au purtare morală bună, Didactrul e 40 coroane plătit în două rate semestrale. Taxa pentru întreținere în internatul școlii (cu locuință, încălzit, luminat, dejun, prânz și cină) e 30 coroane pe lună. Există însă și locuri cu preț redus, cum și 15 locuri gratuite (pentru elevii săraci).

*

Lista civilă. În fine, după o discuție sarbedă din cale afară de vre-o două săptămâni, Dieta a votat lista civilă în ședința de Vineri, cu mare majoritate, primind și propunerea prim ministrului *Tissa*, ca urcarea li-

stei civile să se înceapă cu 1 Ianuarie 1903. Dieta a intrat apoi în discuție asupra bugetului, cu care va mai avea de lucru vre-o două săptămâni, când apoi se încep vacanțele parlamentare de vară. În cursul discuției acesteia își va desvolta ministrul de culte și în instrucțiune publică, dl. *Berzeviczy*, programul său de activitate. („T. R.”)

*

Legea despre pașpoarte. Foaia oficială a publicat săptămâna trecută o ordonanță a guvernului în înțelesul căreia cu 1 August n. c. intră în vigoare legea despre pașpoarte, votată în anul 1903. În sensul legii acesteia pașpoartele vor fi date în viitoriu de către *vicescomitele* comitatului respectiv, ear' în orașe cu jurisdicțiune municipală de către șeful de poliție.

*

Respins. În 20 Iulie n. a revisuit înalta Curie act-le procesului de presă ce l'a fost internat procurorul din Cluj dlui *V. E. Moldovan* pentru niște articoli publicați în „*Foia Poporului*”. Curtea cu jurați din Cluj îl declarase vinovat pe dl. *Moldovan* și tribunalul l'a judecat ia 4 luni temniță de stat și 1000 cor. amendă în bani. Curia a aflat că judecata e dreaptă și a respins recursul de nulitate, dat din partea condamnatului.

*

Plan bun. Cetim în „*Alkotmany*” că un consorțiu a cumpărat cu 1,200.000 de cor. moșia dela *Bodrog-Szerdahely* (în comitatul *Zemplén*, a baronului *Samuil Josika*, spre a o vinde în parcele mai mici economilor. Plan laudabil, numai de nu s'ar ascunde sub masca lui răvna de exploatare a micilor proprietari. Membri ai consorțiului sunt *Dr. Rosenthal Sándor*, *Reichard Mór* și fiul, *Fuchs Mór*, și fiul, *Fuchs Mór*, *Gross M.* și *Weinberger David*, — toți evrei.

*

Inmormântarea lui Krueger. Din Londra se telegrafează, că familia decedatului presedinte și-a exprimat dorința ca *Krueger* să fie înmormântat în *Johannesburg* la 10 Octombrie, ziua natală a președintelui. Onoruri militare probabil nu se vor face, — cu atât mai mult însă se pregătesc compatrioții sei să ia parte la înmormântare. Aprope toate comunele fostului stat liber *Oranje* și ale republicii *Transvaal* vor fi reprezentate la înmormântare.

*

Teatru german în Ardeal. Ministrul de interne a acordat de nou permisiunea de a se da reprezentanțiuni teatrale germane în orașele *Sibiu*, *Sebeș*, *Brașov*, *Mediaș*, *Bistrița*, *Orăștie*, *Cohalin* și *Agnita*, din partea directorului de teatru *Leo Bauer* și trupa sa.

*

Atentat cu Restignirea. Zilele trecute tribunalul din *Gradiska* a condamnat la 2 luni temniță pe un vagabund. Când judecătorul *Bresing* a enunțat sentința, condamnatul s'a infuriat și luând candelabru de pe masa presidențială, a svêrlit cu el în președinte, fără să-l nimerescă. Atunci a luat *Restignirea*, 5 kgr. de grea cu care de asemenea a tras în președinte, care însă a fugit într'un

cot, așa că și a doua oară a scăpat de o zdravănă lovitură. Atentatorul furibund numai cu greu a putut fi îmblânzit.

*

Cele multe înainte! Din Constantinopol se telegrafează, că în vilaetele *Usküb* și *Monastir* s'au mai înființat 17 comunități românești, pe lângă cele înființate de mai înainte. Astfel numărul comunităților religioase românești din Macedonia, cari au introdus limba românească în bisericile lor, se urcă la *cinciseci*. Cele multe înainte!

*

Misionari uciși. Din *Sanghai* vine știrea, că episcopul rom.-cat. *Ferrhegan* și frațele acestuia cari aparțineau misiunii belgiene din regiunea *Huppe* în orașul *Itsang* au fost uciși. Nu este încă constatat, dacă răsculații chinezi, ori hoți au ucis pe cei doi preoți. Asemenea a fost omorât și paterul *Roberrecht*, care aparținea aceleiași misiuni. Episcopul avea 36 ani. Pentru acest omor va avea Franța să ceară satisfacție de oare-ce Franța are protectoratul în regiunea aceasta.

Răsboiul ruso-japonez.

*Mare luptă lângă Niutswang.
Rușii bătuti.*

Sâmbătă a avut loc ciocnire strașnică la *Niutswang* între generalul japonez *Oku* și generalul rus *Stackelberg*. Rușii aveau 20 batalioane infanterie. Lupta a durat toată ziua. Rușii au pierdut 700 oameni. Japonezii au rămas pe deplin învingători.

Duminecă Japonezii s'au apropiat de orașul *Niutswang*.

Noua victorie alui Kuroki.

După lupta crâncenă dela *Kiao-tung* (*Sihojan*), în care Rușii au lăsat 1300 oameni pe câmpul de luptă, armata lui *Kuroki* n'a dat răgaz Rușilor să se reculeagă, ci i-a atacat din nou la *Chokiapo*. Trupa rusească a constat din 2 regimente infanterie și 1000 Cazaci. *Rușii au fost bătuti*. Insuși comandantul regimentului a fost rănit. Japonezii au îngropat după luptă 131 Ruși. Rușii au dus cu sine 1000 morți sau răniți. Perderile Japonezilor erau peste 70 morți și 500 răniți.

Să crede, că *Kuropatkin* e silit să se retragă cu toată armata spre *Mukden*.

E interesant, că în lupta dela *Kiao-tung* a luat parte o jumătate de divisiune a corpului de armată dela *Charkow*, care abia atunci sosise pe câmpul de răsboiu.

Rușii părăsesc orașul Niutswung.

La ordinul generalului *Kuropatkin* Rușii au început să easă din *Niutswang*, după ce au dat foc gărei și tuturor edificiilor. Japonezii au ocupat orașul.

Rugare.

Domnii dela cari a fost confiscat la timpul seu volumul prim al »Cărții de Aur« și l-au primit deteriorat îndărăt, sunt de nou rugați, să binevoiască a mi-l trimite mie, la Sibiu, cu posibilă grăbire, și cel mult până la finea lunii acesteia, pentru-ca în schimb să le pot trimite gratis câte un exemplar din noua ediție a acestui volum. După expirarea termenului pus schimbul nu se va mai face în mod gratuit.

Sibiu, la 12 Iulie n. 1904.

Teodor V. Păcățian,
autorul »Cărții de Aur«.

Serate de-lae meseriașilor români.

Desbrăcați de ori-ce egoism personal, membrii »Reuniunii sod. români din Sibiu«, își urmează cu rară hărnicie programul bine stabilit. Ședința literară a 6-a, ținută Joi, în 30 Iunie n. c. a fost nou prilegu de-a afla despre unele din lucrările îndeplinite de Reuniune în scurtul interval de o lună. Președintele, dl V. Tordășianu, salutând numărul auditor, cam 120 persoane, ne pune în vedere, că comitetul Reuniunii, condus de sentimentele împlinirii datorinței, a ținut să ureze venerabilului întemeietor al »Familiei«, dl Iosif Vulcan din Oradea-mare, din incidentul jubileului de 40 ani, încă mulți și fericiți ani, spre a putea munci cu același devotament pentru deșteptarea și luminarea poporului nostru. Un al doilea act de recunoștință a împlinit comitetul, când prin reprezentanți ai sei, a participat la serbarea arangeată de bunii elevi ai seminarului »Andreian«, în onoarea profesorului de cântări, a dlui Demetriu Cunțan, din prilegiul împlinirii anului al 40-lea de serviciu la seminar. Cam măgnit e numărul acelor, cari țin să-și pună puterile în serviciul cauzei clasei noastre de mijloc, și tocmai fiind-că așa este, meseriașii datorință au să și arete recunoștința față de puținii, cari în ori-ce chip ajutatu-i-au în trebile lor. Dl Vulcan de mulți ani cinstește valoroasa revistă »Familia« Reuniunii, ear' în cinste și muncă încăruntitul profesor D. Cunțanu, pe lângă, că e vechiu membru ajutător al ei, să numără între primii, cari viu interes au purtat cauzelor Reuniunii, dela întemeierea ei. D-sa trebuie considerat drept protopărinte al corului nostru, pe care l'a întemeiat și l'a condus câțiva ani în mod gratuit. Petrecerea de casă, aranjată de Reuniune, cu drept cuvânt se poate număra și ea între actele de recunoștință și încă față de poporul muncitor în mijlocul căruia trăim și căruia datorăm existența și bunăstarea noastră. Aceste petreceri n prețioase întotdeauna adună la un loc pe țeranul agricultor, pe meseriașul și pe inteligentul cu durere pentru muncitorii noștri. Aici își petrec împreună, după greul muncii îndeplinite intru sudoarea feței, aici se distrag, își au minute de înălțare sufletească și de plăcuta odihnă și unii și alții. Eată motivul pentru care petrecerile Reuniunii sunt cău-

tate, sunt bine reușite. Aducând binemeritate laude dirigentului corului dlui Candid Popa și harnicilor coriști și coriste, cum și instructorului călușerilor dlui N. Stoica și șeful postei humoristice, dlui Ioan Apoizin și pe deasupra felicitând pe nou căsătorii, vechii membri ai corului dl George Simțion și dna Evelina Pamfilie n. Luca și pe dl Dengel — declară ședința des. h. s. a.

Un cor improvisat, sub conducerea dlui Ioan Stanciu, măestru zugrav de case, face intrarea în bogatul și vastul program al ședinței. Sodalul pantofar, dl Ioan Luca, pășind pentru prima-ora pe podiu, ne-a redat frumos »Coloana de atac« de Coșbuc; sod. măsar, dl Ioan Popaiov, eliberat chiar în ziua ședinței, a satirisat într'o plăcută versificare intitulată »Băta vindecătoare pe femeea bețivă«. Dl T. Vasilichi, cu arcu-ul seu și cu aconpaniment de pian, a executat câteva frumoase arii. Dl Laurențiu Boldor, sodal măsar, a fost viu aplaudat, predând »Calul dracului«. Sodalul pantofar, dl Ioan Oprean, ne-a redat cu multă principere poezia »Strigoii« de Coșbuc. Dl Valer Dragoș, cleric, executând la violină câteva frumoase compoziții, a stors admirațiunea noastră. D-soara Alexandrina Baci, fika măiestrului cismar Ioan Baci rentors de curând din România, într'un limbajiu frumos și cu voce dulce sonoră, ne-a încântat pe toți și ne-a extasiat prin recitarea cu mult sentiment o frumoasei poezii »Deșteptarea României« de V. Alexandri. Neintrucutul nostru actor dl Demetriu Axente, culeg. de litre, ne-a mai însuflețit și ne-a mai transportat odată în operă cu adevărat dramatice, cu predarea poeziei »Curcani« de **. Frumosul cor al dlui Stanciu a format punctul final al seratei.

Sortându-se între participanți, 15 exemplare cărțile folosite și 2 pachete ilustrate, procurate din taxa de 2 bani, încasată cu plățirea »D-zeu vede«, președintele invită la ședința din Iulie și declară pe aceasta de încheiată.

De încheiere mai amintesc, că din procesele verbale, cetite de notarul I. Apoizin, aflut-am, că cursul de comptabilitate de sub înțeleapta conducere a dlui I. Vătășan, a luat ferii până la toamnă, asemenea a luat ferii și despățământul femeesc întregitor al Reuniunii.

»Corb«

BIBLIOGRAFIE

Abonați! »Amicul Tinerimei«, foae de cunoștințe folositoare pentru educarea tinerimei române. Cultură morală, iubire de neam, știință, muncă. Director, proprietar și editor I. Moisil, directorul gimnasiului din T.-Jiu. Comitetul de redacție: Al. Andronescu, Stef. Bobancu, Aug. Crainic, Ec. I. Malăescu, I. Moisil, profesori ai gimnasiului din T.-Jiu.

»Amicul Tinerimei«, ce intră acum în al doilea un, continuă a da tinerimei române o lectură aleasă și variată, care să-i nobleze inima, să-i instruiască spiritul și să-i dea cunoștințe pentru viața practică.

Tinerimei noastre setoase după învăța-

turi solide, doritoare de a se instrui, i-a lipit până acuma o astfel de revistă. »Amicul Tinerimei« însă va îngriji a-i da materialul necesar pentru studii mai întinse, indispensabile astăzi mai ales — de când cu introducerea examenelor de absolvire de gimnaziu și liceu.

»Amicul Tinerimei«, dorește să umplă această lacună. El va publica deci deosebite istorioare, nuvele și romane istorice și științifice, cari vor desvolta simțul de dreptate, adevăr și onoare — va îmbogăți sufletul cu cunoștințe asupra vieții și lumii — va publica biografii de oameni mari, cari au avut o influență puternică asupra formării caracterelor — apoi descrieri geografice din țară și străinătate, schițe de istoria antică și modernă — va explica tainele și minunile naturii — va ține în curent pe tinerii sei cetitori cu invențiunile moderne — va descrie lumea tinerului cu plăcerile, bucuriile și năcasurile ei, — va fi deci un prietin sincer al tinerimei.

Având tot sprijinul, revista va fi ilustrată. Abonamentul pentru Austro-Ungaria: pe an 8 cor., pe jum. an 4 cor., pe un pătrar de an 2 cor. Abonamentele și ori-ce privește revista, se vor adresa la redacția »Amicul Tinerimei«, T.-Jiu (România).

„Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurile:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fânățele), prepararea fânului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămënța plantelor agricole și sămēnatul lor.
4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.
5. Creșterea, nutrețurile și îngrijirea animalelor domestice (Zootechnia generală).
6. Cunoașterea pământurilor agricole (Agrologia).
7. Agricultură generală (Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunt pământul).
8. Îngrășămintele (gunoarea pământurilor) și Irigațiunile (udarca pământurilor).
- 9—10. Prăsirea paserilor de casă (gălițe, hoare). Găinile, curcile, găinușele (biblicele), găștele, rațele, porumbii (porumbii).
11. Cultura cerealelor. (Grâul, sēcara, orzul, ovēsul, meiul, hrșca, encuruzul (porumbul).
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa, rapița, fasolea, linteaz mazărea, și cultura lor.
13. Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor.

Prețul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrația »Bunul Econom«, la librăria W. Krafft în Sibiu, la librăria Petru Simțion în Arad și la librăria Archidieceșană în Sibiu.

Revēnzătorilor se dă rabat potrivit.

Cursul pieții din Budapesta

— în 27 Iulie n. 1904 —

Per 50 kgr.		Per 1 kgr.	
Grâu	9 75— 8:11	Piment	000'00—000'—
Săcară	6 75— 6:45	Cassia	00'00— 00'—
Orz	6 25— 6:30	Cuișoare	00'00— 000'—
Mei	0 00— 5 90	Ghimber	000'00— —'—
Ovăș	6 70— 6:85	Paprică	00'00—000'—
Cucuruz	6 15— 6:15	Ulei de in	00'00— 00'—
Rapiță	10 35— 10 45	„ de rap.	00'00— 00'—
Trifoi	00 00— 00'—	„ de lem.	000'00—000'—
Lucernă	00'00— 00'—	In brut	00'00— —'—
Mohor	0 00— 00'50	Cânep.br.	00 00— 00'—
Măzărice	0'00— 0 00	Lână nsp.	000'00—000'—
Fasole	0'00— 0 00	—	—
Mazere	0'00— 0'—	Migdale	000'00— —'—
Mazăr. coj.	00 00— 00'—	Smochine	00'00— 00'00
Lințe	00'— 00'—	Alune	000'00—000'—
Păsat	0 00— 0'—	Stafide V.	00'00—000'—
Mac	00'00— 00'—	—	—
Sēm. de in	00'00— 00'—	Per. 1 kgr.	
S. de cânep.	0'00— 0'—	Unt proasp.	0'00— 0'00
Prune	00'00— 13'—	Caș Emental	0'00— 0'00
Lictar	12'50— 13 00	„ Groer	0 00— 0 00
Untură	50'00— 50'50	„ Tapist	0 00— 0'00
Slănină	50'— 50'50	„ Liptau	0'00— 0'00
Zahar brut	22'05— 22'15	Brânz. de oae	0 00— 0'00
Cafea lava	00 00—000'—	—	—
Caf. Santos	00'00— 00'—	Bumbac bal.	00'00—00 00
Caf. Portor.	00'00—000'—	Portoc. lada	0 00— 0 00
—	—	Lămâi „	0'00— 0'—
—	—	Ouă (1449)lada	00'— 00'—
Per 100 kgr.		Per 100 Litr.	
Miere	000'00—000'—	Spirț raff.	000'00—000'00
Ceară	000'00—000'—	Spirț brut	000'00—000'00
Nuci	0'00— 00'—	„ denat.	00'00— 00'00
Cartofi roza	0'00— 0'—	Trevere	00'00— 00'—
Cart. galb.	0'00— 0'00	Sligoviț	000'00— 000'—
Ceapă roșie	0'00— 0'00	Țuică	00'00— 00'00
Usturoi	00'00— 00'—	—	—
Piper n.	000'00—000'—	—	—

Prețul făinei din 27 Iulie n. 1904.

Per 50 kgr.				
0	1	2	3	4
14'40	13'80	13'20	12'80	12'40
6	7	7 1/2	8	Tărățe
11'40	10'70	10'00	5'80	4'10

CURSUL MONETELOR

Galbinul	11'43
Napoleon d'or (20 franci) aur	19'09
20 Marce germane aur	23'52
Bilete germ. 100 Mărci	117'42
„ franceze 100 franci	95'52
„ române 100 lei	94'95
„ rusești 100 ruble	253'75
„ italienești 100 lire	95'50

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Bănat

Dela 4—10 Augut n. 1904

Joi	4 Deva. Dej.	
Vineri		
Sâmbătă	6 Ocna-Sibiiului. Tatârlăua. Goroslăul-S. meșului.	
Duminică	7 Brețcu.	
Luni	8 Bran. Timișoara.	
Marti		
Mercuri	10 Reghinul-săsesc. 10 Rodna-veche.	

Calendarul vechiu și nou al săptămânei.

Dumnezeu a 9-a Rus. glas 8 sit. 9.

Dum.	18 M. Emilian	31 L. Ignat
Luni	19 C. Macr na	1 August
Marti	20 (?) S. Proroc Ilie	2 Porțuncula
Merc.	21 C. Sim. și Ioan	3 August
Joi	22 Maria Magd.	4 Stefan
Vineri	23 M. Trofim	5 M. Schnee
Sâmb.	24 M. Cristina	6 Schimb l. f.

Redactor-responsabil: **George Suci.**

CUMPENE
 pentru **comerțiu, industrie**
 și **conomie** solid și exact
 lucrate, ofere spre cumpărare
 I-ma Fabrică de Cumpene Transilvană
VICTOR HESS Sibiu (N.-Szeben)
 La cerere se trimite catalog (228)
 26—52 ilustrat gratuit și francat.

La „Pannonia“ cafea și restaurație
dia Orăștie.
 Să afle **Pelin de Versecz**,
 excelent de bun și dulce **1 litr. 50 cr.**
 Un pahar de **Bere 8 cr.**
„IDEAL“ institut tipografic și librărie
 în **Hunedoara (Vajda-Hunyad).**
 Serviciu prompt! — Prețuri eftine!

CAROL F. JICKELI, Sibiu (Nagy-Szeben).

La coasa de aur.

La coasa de aur.

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
 1 bucată K. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—
 Bătută costă cu 10 fileri mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adică, cu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul CFJ, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute. —

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra.

Coase de-acestea cu semnul CFJ să mai pot procura la firmele următoare:

Consum Verein, Heltau. Joh. T. Gross, Mühlbach. Regine Buchholzer, Katzendorf. Josef Graef, Schönau. Michael Ehrmann, Marktschelken. Michael Simonis, Langenthal. Carl Waldt, Bolkacs. Joh. Schlattner, Kaisl. Joh. K. Schuller, Agnetheln. Jos. Schuster, Frauendorf. Andreas Nemenz, Reichesdorf. W. Prischak, Girsan.

Nicovale, forma, fig. 2 3 Ciocane, fig. 5 à 250 300 Fig. 6 à 300 grame.
 1 bucată K. —96 —96 1 bucată K. —86 —90 K. 1—

Nicovalele și ciocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, pentru înțepenirea coasei Fig. 7. Tocuri de cuți
 Fig. 2 13 15 smălțuite pe dinlăuntru și pe
 Dimensiunile 34/41 39/38 40/42 m/m dinafară 1 bucată
 1 bucată K. —24 —30 —40 K. —40

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Indesebi recomand: *Cuțile americane* 1 bucată K. —40. *Cuți de Bergamo* vinete-închise, cu semnul CFJ 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicnuite de lemn K. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model introdus de Julius Teutsch) 1 bucată K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicnuite de lemn, (141) 1 bucată K. 1'30. 28—52

Nu există
Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile
 ca acelea, care le expediază de 28 ani
MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în **BUDA-PESTA.**
 Cancelaria și depozitele: *Str. Rottenbiller 33.* Localul de vânzare: *Str. Andrassy 23.*
 (139) Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco. 28—52

„AGRICOLA“

Însoțire economică de magazin și anticipații

(143) și-a început activitatea în 27-52

HUNEDOARA (Vajdahunyad).

Cancelaria și Magazinul însoțirii se află în casele proprii. Însoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, oviz, tărâțe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvacricale).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

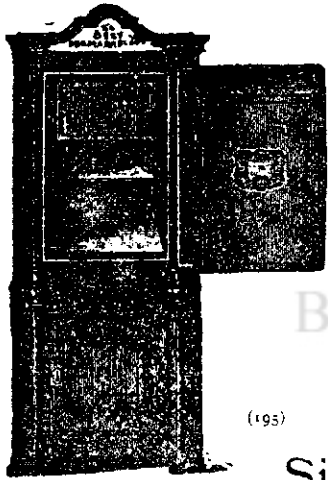
Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de case de fer și oțel alui

(195) **R. ÖSZY** 20-52

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. — Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și înviează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale care la tratare normă a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ a'at în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercelat. Deja etinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V. strada Vadász 42G. colțul strada Kálmán.

Editura și proprietatea inst. tip „Minerva“

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

Împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2% - 5%.

Credit personal cu giranți și obligație pe 3—10 ani

La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără giranți, pe salare dela K 1800 mai sus.

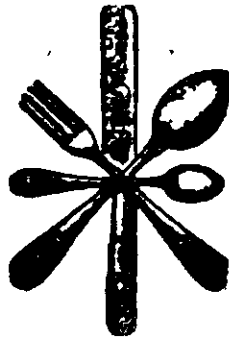
La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă poștală.

(230) „PECUNIA“ întreprindere de credit, 27-52

Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Cumpărare ocazională!

32 bucăți numai 6 fl.

În urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt îndreptat să vînd marfa acesteia în preț cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitită de străcurat

laptele și 1 sitită de străcurat supa. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffenberg's Centrale**

(226) 25-25 Budapesta VI., Strada Proféta nr. 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

Nou!

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

La fiecare e de lipsă pentru luminarea chililor, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficeri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medicii și moașe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrice,

merci, pînite și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economii îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți să și noaptea în pod unde se păstrează nutretul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 filei subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimit cu rambursă de 25-25

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**

BUDAPEST, Strada Proféta 5.

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ în Oraștie.